

Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne), Socialistisk Folkeparti, Danmarksdemokraterne, Det Konservative Folkeparti og Alternativet om:

Forlængelse af forsøgsordning med unge kontrollkøbere og justering af bødeniveau

Tobak, nikotin og alkohol er sundhedsskadelige produkter – særligt for børn og unge, der er mere sårbare end voksne over for de skadelige virkninger. Alligevel er produkterne alt for tilgængelige for børn og unge, og undersøgelser viser, at mange unge under aldersgrænserne selv køber produkterne i butikkerne.

Det er bl.a. også baggrunden for, at aftalepartierne bag forebyggelsesplanen har bemyndiget Sikkerhedsstyrelsen til i en periode på to år – fra den 1. juli 2024 til den 30. juni 2026 – forsøgsvist at anvende unge kontrollkøbere som et redskab til alderskontrollen. Aftalepartierne noterer sig Sikkerhedsstyrelsens erfaringer med unge kontrollkøbere, og at Sikkerhedsstyrelsen pr. 3. oktober 2025 har ført 2.240 kontroller med unge kontrollkøbere, samt at andelen af konstaterede overtrædelser er 34 pct.

Erfaringerne fra kontrollerne og den konstaterede overtrædelsesgrad vidner om, at unge kontrollkøbere er et effektivt kontrolredskab til håndhævelse af aldersgrænserne. Men overtrædelsesgraden indikerer også, at der fortsat er lang vej i forhold til at understøtte en kultur, hvor aldersgrænserne i højere grad håndhæves.

Aftalekredsen bag forebyggelsesplanen indgik i marts 2025 en aftale om elektronisk aldersverificering i fysiske butikker. Med aftalen gives detailhandlen i løbet af 2026 bedre vilkår for at håndhæve aldersgrænserne med muligheden for elektronisk at kontrollere deres kunders alder. Men implementering af elektroniske løsninger kan tage tid, og det er frivilligt for detailhandlen, om de vil gøre brug af muligheden.

Derfor er aftalepartierne enige om, at der er behov for midlertidigt at forlænge forsøgsordningen med unge kontrollkøbere i to år – dvs. frem til sommeren 2028.

Aftalepartiernes hensigt med en forlængelse af ordningen er at understøtte et fortsat fokus i detailhandlen på at sikre en kultur, hvor aldersgrænserne håndhæves, samtidig med at detailhandlen gives mulighed for sideløbende at implementere elektronisk alderskontrol. Inden udløb af den forlængede forsøgsordning vil aftalepartierne igen tage stilling til ordningen.

Forlængelsen af unge kontrollkøbere prioriteres inden for den varige bevilling afsat i forebyggelsesplanen til Sikkerhedsstyrelsen til styrket alderskontrol på 15 mio. kr. årligt.

Pr. 1. januar 2025 blev bødeniveauet for ulovligt salg af tobak, nikotin eller alkohol til mindreårige hævet til i udgangspunktet at være 50.000 kr. i førstegangstilfælde. Aftalepartierne har noteret sig konsekvenserne af de høje bødeniveauer – særligt for mindre erhvervsdrivende. På den baggrund er aftalepartierne enige om at halvere bødeniveauet i førstegangstilfælde for ulovligt salg af tobak, nikotin eller alkohol til mindreårige i fysiske butikker og online, så bøden i førstegangstilfælde er 25.000 kr. for alle detailforhandlere. Derudover er aftalepartierne enige om, at bøden i andengangstilfælde skal være 40.000 kr. og 65.000 kr. i tredjegangstilfælde.

Nedsættelse af bødeniveau forventes med usikkerhed at medføre et mindreprovenu på 2,2 mio. kr. årligt i 2026 og frem, som finansieres af de generelle reserver.

Tabel 1
Økonomi vedr. nedsættelse af bødeniveau

Mio. kr., 2026-pl	2026	2027	2028	2029
Finansiering af mindreprovenu	2,2	2,2	2,2	2,2